

Kansen om vorming tijdens studietijd te versterken

Tussen 2002 en 2008 studeerde ik Technische Bedrijfskunde (TBK) aan de Universiteit Twente. Deze studie heb ik destijds gekozen omdat ze een mooie combinatie vormt van mijn bèta- en gamma-kwaliteiten en -interesses. Teken van het plezier dat ik beleefde aan het vergaren van kennis is dat ik naast het curriculum van TBK ook diverse extra vakken volgde onder andere in de psychologie en techniek filosofie.

Minstens even belangrijk in het positief doorlopen van mijn studieperiode was de veilige omgeving die de christelijke studentenvereniging Alpha bood. De vereniging was mede bepalend doordat ik vanaf vrijwel het begin van mijn studie tot aan het einde ervan woonde in een studentenhuus met twee verenigingsgenoten.

Daarnaast werd ik sterk gestimuleerd om me door middel van nevenactiviteiten, dus naast de studie, als persoon verder te ontwikkelen.

Dit bracht me ertoe verantwoordelijkheid te nemen als commissielid, bijbelkringleider en een jaar lang als bestuurslid. Ook bracht dit me in contact met de conferenties en het netwerk van de internationale studentenbeweging IFES.

< *Bibliotheek Werktuigbouwkunde,
Technische Universiteit Delft*

Positieve dynamiek

Mijn studententijd herinner ik me als een onbezorgde periode van intellectuele groei, waar ik ook nu nog met veel positieve gevoelens terugkijk. Alhoewel er ook zeker momenten waren waarop het even zoeken was naar de juiste levensoriëntatie, was het voor mij in het algemeen een periode met een doorgaande, positieve dynamiek. Ik genoot van de intellectuele ontwikkeling en ervoer ook een verdieping van de betekenis van vriendschap. Ongetwijfeld ook mede door mijn harmonieuze instelling, herinner ik me nauwelijks crisismomenten waarin geloof, loopbaan of kernrelaties fundamenteel ter discussie stonden. Eerder gaf het plezier en voldoening om deze fundamenteen te versterken en verdiepen.

Mijn studie heeft me zeker bruikbare kennis en competenties meegegeven die ik nu kan inzetten in de context van mijn werk en daarbuiten. Na mijn studie ging ik aan de slag als strategie-adviseur in het bedrijfsleven. Hierin bleken een aantal geleerde zaken zeker relevant. Ten eerste het algemene 'ontwerp denken' dat je geleerd wordt binnen technische bedrijfskunde. Dit is een analytisch proces: met behulp van bedrijfskundige kennis een passende oplossing ontwerpen in een specifieke context, bijvoorbeeld een organisatiestructuur. Ten tweede leer je met praktische methodes specifieke bedrijfs- ▶

kundige vragen, zoals het opzetten van een administratie- of marketingplan, structuur te geven. Ten slotte ook diverse meer praktische competenties die tot op de dag van vandaag relevant zijn, zoals een rapport of plan schrijven, programmeren of een cijfermatige analyse van alternatieven.

Geloofsgroei

De studietijd is ook belangrijk geweest voor mijn geloofsgroei. Terugdenken aan de boeken die ik las en de stukken die ik schreef in deze periode stonden een aantal vragen centraal. Ten eerste waren rationele fundamenten onder mijn geloofsovertuigingen onderwerp van studie. Hierin speelde boeken van iemand als C.S. Lewis een belangrijke rol. Daarnaast was ik en ook mijn omgeving sterk bezig met vragen rondom de betekenis van persoonlijk geloof. Aan de ene kant ging dat over persoonlijke spiritualiteit, een van de thema's die vanuit de IFES-beweging werden aangedragen. Daarnaast stond ook het uitdragen van het evangelie op de voorgrond. Geïnspireerd door kerkvernieuwingsbewegingen als Willow Creek en missionaire concepten als de Alpha-cursus, heerste er een optimisme over de kansen om de buitenwereld weer in contact te brengen met het evangelie.

In de tweede helft van mijn studie ging de maatschappelijke relevantie van geloof sterk leven voor mij. De voedingsbodem hiervoor werd gelegd door de vraag naar de (consequente radicale) praktische doorvertaling van geloof vanuit de evangelicale invloeden die ik hiervoor beschreef. Maar tegelijk was deze invulling, gericht op 'alleen' persoonlijke spiritualiteit en missionaire activiteit, voor mij nog onbevredigend.

Geïnspireerd door bijvoorbeeld de boeken van Bob Goudzwaard, die in de boekenkast van mijn ouders te vinden waren, en colleges christelijke filosofie kreeg dit voor mij meer een verbinding met mijn vakgebied en bredere maatschappelijke betrokkenheid. Het idee dat getuigen in woorden en daden elkaar kunnen aanvullen was daarin een bevrijdend en enthousiast makend perspectief.

Belangrijk hierin waren ook de verhalen over integraal missionair zijn van christenen op andere continenten die ik beluisterde tijdens mijn bezoek aan de IFES World Assembly. Dit was voor mij het begin van een doordenking van de principes en ontwikkelingen in het bedrijfsleven. Deze doordenking gaat tot op de dag van vandaag door en heeft richting gegeven aan diverse keuzes in mijn loopbaan. Mijn huidige focus op duurzaam ondernemen als een hoopvolle beweging in het bedrijfsleven is daar ook een weerslag van.

Gemis van structurele reflectie

Wat duidelijk ontbrak tijdens mijn studie was een reflectie op de onderliggende waarden van de bedrijfskunde. Centraal in de studieboeken en de colleges stond de vraag welke methoden er waren om doelen efficiënt te bereiken. Impliciete aanname was daarbij dan dat het in het bedrijfsleven draait om de optimalisatie van de (financiële) winst van een specifiek bedrijf. Alternatieve denkkaders die uitgaan van meervoudige waarde-creatie (financieel, sociaal, ecologisch) of de wederzijdse afhankelijkheid van het bedrijf en het maatschappelijk ecosysteem waarin ze functioneert, kregen beperkt tot geen aandacht. Hier kwam ik eerder mee in contact

vanuit boeken die ik vanuit eigen interesse ging lezen, geïnspireerd door de geloofsontwikkeling zoals ik die zojuist beschreef, dan vanuit het curriculum van de studie.

Ik denk dat het ontbreken van structurele reflectie op onderliggende uitgangspunten en alternatieve denkka-
ders een teken is van
een op efficiëntie
gerichte maatschap-
pij en idem academisch systeem en dat dit zich
momenteel op veel meer plekken voordoet.

Ik zie veel kansen om de persoonlijk vormende kant van de studiefase te versterken. Tijdens de studie zelf werd met enige regelmaat in groepjes aan projecten gewerkt. Er was echter weinig tot geen aandacht voor reflectie op de persoonlijke dynamiek die daarin speelt. De intensieve ervaring van een bestuursjaar (bij de christelijke studentenvereniging) was daarin zeker meer praktisch vormend. Ook in die context was je persoonlijke groeiproces echter meer een kwestie van intervisie dan dat je begeleid werd in een gericht groeiproces. De bewustwording van mijn persoonlijke kracht, valkuilen en hoe ik beïnvloed wordt door mijn context en andersom, is – terugkijkend – pas later gekomen.

Invloed carrièredenen

Relevant punt om aan te stippen in deze context is ook de subtiel vormende invloed van het carrièredenen. Breed aanwezig in de universitaire wereld, op de bedrijfskundefaculteit maar ook op de andere faculteiten, zijn grote bedrijven die door middel van sponsoring, magazines en masterclasses de carrière binnen

een groot bedrijf als optimale loopbaan presenteren. Dit versterkt een impliciet perspectief dat je succesvol bent als je over veel geld gaat, een hoog salaris hebt, snel van de ene naar de andere baan hopt en over de hele wereld vliegt. Mede ook door de onderlinge beïnvloeding van medestudenten – die onderling praten over de masterclasses waarvoor je bent geselecteerd – word je makkelijk gevormd door deze carrièrewaarden. Ook hier zou meer reflectie niet ongepast zijn.

Samenvattend heb ik beschreven dat naast studie ook extra-curriculaire activiteiten en de studentenvereniging sterk van belang zijn om te begrijpen hoe de studententijd de levensoriëntatie van studenten vormt. Ook betoog ik dat er kansen liggen om de vormende kracht van de studietijd te versterken met meer aandacht voor structurele reflectie zowel vanuit filosofisch als persoonlijk perspectief. <|

*Gerbert Hengelaar (1983) werkt bij Next2Company waar hij vernieuwende initiatieven op gebied van duurzaam ondernemen helpt opstarten. Verder promoveert hij aan de Erasmus Universiteit op hetzelfde gebied. Eerder was hij directeur van studentenorganisatie IFES-Nederland.
gerbert.hengelaar@gmail.com*